

WOJEWODA DOLNOŚLĄSKI
NR PNK-N.4131.160.5.2025.MJ1

Wrocław, 29 stycznia 2026 r.

ROZSTRZYGNIECIE NADZORCZE

Działając na podstawie art. 91 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tj. Dz. U. z 2025 r. poz. 1153)

stwierdzam nieważność

§ 6. ust. 4 uchwały Nr 203/IX/2025 Rady Miejskiej w Ziębicach z 22 grudnia 2025 r. w sprawie określenia szczegółowych warunków przyznawania oraz odpłatności za usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi oraz szczegółowych warunków częściowego lub całkowitego zwolnienia od opłat, jak również trybu ich pobierania oraz szczegółowych warunków przyznawania, wymiaru i zakresu usług sąsiedzkich, sposobu ich rozliczania i rozszerzenia katalogu osób uprawnionych do tych usług.

Uzasadnienie

Rada Miejska w Ziębicach, powołując się na art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2025 r. poz. 1153, dalej także jako: u.s.g.) oraz art. 50 ust. 6, 6a i 6b ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2025 r., poz. 1214 z późn. zm., dalej także jako: u.p.s.), podjęła na sesji w dniu 22 grudnia 2025 r. uchwałę Nr 203/IX/2025 w sprawie określenia szczegółowych warunków przyznawania oraz odpłatności za usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi oraz szczegółowych warunków częściowego lub całkowitego zwolnienia od opłat, jak również trybu ich pobierania oraz szczegółowych warunków przyznawania, wymiaru i zakresu usług sąsiedzkich, sposobu ich rozliczania i rozszerzenia katalogu osób uprawnionych do tych usług (dalej jako: Uchwała). Przedmiotowa Uchwała wpłynęła do tutejszego Organu nadzoru w dniu 30 grudnia 2025 r.

W toku badania legalności Uchwały Organ nadzoru stwierdził, że § 6 ust. 4 Uchwały podjęty został z istotnym naruszeniem art. 96 ust. 4 i art. 104 ust. 4 u.p.s. w związku z art. 7 i art. 94 Konstytucji RP.

Wskazać należy, co następuje.

W § 6 ust. 4 Uchwały Rada Miejska w Ziębicach postanowiła, iż: „Zaprzestaje się dochodzenia należności za usługi opiekuńcze, specjalistyczne usługi opiekuńcze i usługi sąsiedzkie udzielone osobom samotnym za miesiąc, w którym nastąpił zgon świadczeniobiorcy.”. W ocenie Organu nadzoru cytowany tu zapis, regulujący w swej istocie możliwość odstąpienia od żądania zwrotu należności za usługi opiekuńcze, stanowi wykroczenie poza normę kompetencyjną, gdyż należy zważyć, że przyznana radzie gminy w art. 96 ust. 4 u.p.s. kompetencja prawodawcza ogranicza się do określenia zasad zwrotu wydatków za świadczenia z pomocy społecznej, nie zaś zasad odstąpienia od żądania takiego zwrotu. Okoliczności, w jakich organ może odstąpić od żądania zwrotu wydatków na udzielone świadczenia, reguluje ustawodawca w ustawie o pomocy społecznej. Zgodnie bowiem z art. 104 ust. 4 u.p.s. właściwy organ, który wydał decyzję o zwrocie, może tego dokonać w przypadkach szczególnie uzasadnionych, zwłaszcza jeżeli żądanie zwrotu wydatków na udzielone świadczenie, z tytułu opłat określonych w ww. ustawie oraz z tytułu nienależnie pobranych świadczeń w całości lub w części stanowiłoby dla osoby zobowiązanej nadmierne obciążenie lub też niweczyłoby skutki udzielanej pomocy. Na marginesie można zresztą dodatkowo zauważyć, że możliwości zaprzestania (wstrzymania się od) dochodzenia (domagania się) zwrotu odpłatności za usługi opiekuńcze lub specjalistyczne usługi opiekuńcze nie daje także i norma kompetencyjna zawarta w art. 50 ust. 6 u.p.s. (odróżnić bowiem należy zwolnienie z odpłatności, kompetencyjnie dozwolone radzie gminy na mocy tegoż przepisu, które następuje w sytuacji, gdy opłata za usługę nie jest pobierana w ogóle, od odstąpienia od żądania zwrotu opłaty, jakie ma miejsce w sytuacji, gdy płatność za usługę powinna nastąpić, lecz podmiot uprawniony nie będzie się jej domagać).

Dodać trzeba, że wykroczenie poza ramy upoważnienia ustawowego, o jakim wyżej mowa, jest jednocześnie istotnym naruszeniem art. 7 Konstytucji RP, zgodnie z którym organy władzy publicznej działają na podstawie

i w granicach prawa. Jest to jedna z podstawowych zasad polskiego systemu prawnego. Oznacza ona, że organy władzy publicznej mogą działać tylko na podstawie prawnej, a normy prawne określają ich kompetencje, zadania i tryb postępowania, wyznaczając ramy ich działania. Zgodnie z art. 94 Konstytucji RP organy samorządu terytorialnego oraz terenowe organy administracji rządowej, na podstawie i w granicach upoważnień zawartych w ustawie, ustanawiają akty prawa miejscowego obowiązujące na obszarze działania tych organów, przy czym zasady i tryb wydawania aktów prawa miejscowego określa ustawa. Podstawą do wydania aktu prawnego w postaci uchwały i zamieszczenia w niej uregulowań o określonej treści winno być zatem wyraźne upoważnienie ustawowe wynikające z ustawy szczególnej lub (wzmiankowanej już we wstępie niniejszego rozstrzygnięcia) ustawy o samorządzie gminnym, tymczasem brak, jak już wywiedziono wyżej, takiego upoważnienia w zakresie kwestionowanego § 6 ust. 4 Uchwały.

Mając na względzie powyższe, należało orzec, jak w sentencji.

Od niniejszego rozstrzygnięcia przysługuje prawo wniesienia skargi do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego we Wrocławiu za pośrednictwem tutejszego Organu nadzoru – Wojewody Dolnośląskiego, w terminie 30 dni od dnia doręczenia rozstrzygnięcia.

Zgodnie z art. 92 ust. 1 u.s.g. stwierdzenie przez organ nadzoru nieważności uchwały organu gminy wstrzymuje jej wykonanie z mocy prawa w zakresie objętym stwierdzeniem nieważności, z dniem doręczenia rozstrzygnięcia nadzorczego.

Wojewoda Dolnośląski

Anna Żabska